

TĖVIŠKĖS ALDAI



Nr 10 (1890) 1994 m. kovo mėn. 22 d.

Eina 39-tus Metus.

Melbourne

Į šeimas dedame gražiausias viltis

Kalbėti apie šeimą, reiškia kalbėti apie gyvenimą, apie ateitį, apie viltį. Kiekvienas žmogus, ateidamas į pasaulį, atsineša dalelę žmonijos pažangos, bent taip mes tikime. Tai reiškia, kad gavęs visa ko pradžių šeimoje, žmogus toliau kuria ir tobulina istoriją ir pasaulį. Turbūt, tai yra viena iš didžiausių galimybių suvokti ir savo paskirtį istorijoje ir pasaulyje. Bet ar galima mąstyti apie žmogų kaip Dievo paveikslą, apie jo kūrybines galias, poveikį pasauliui, nekreipiant dėmesio į pradžių pradžią, tai yra į šeimą. Vėl gi, ar galima mąstyti apie visuomenę, jos problemas ir progresą, neatsižvelgiant į šeimą? - Jokių būdu „ne“.

Seima, kaip realybė, o ne kaip kažkoks simbolis ar idėja, egzistuoja Dievo valia, Kūrėjo išmintingu patvarkymu: *Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą, kaip vyrą ir moterį juos sukūrė*, - skaitome Pradžios knygoje (1,27). Taigi, egzistuoja maža, tačiau regima ir labai svarbi bendruomenė - šeima, kur gauna pradžią didžiausia Dievo dovana - nauja gyvybė, ateinanti per meilę; gauna pradžią žmogiškoji patirtis. O pagaliau iš šeimos išauga ir kitos, reikšmingos, bendruomenės, kaip pavyzdžiui Bažnyčia ir Valstybė.

Italijos šeimų pastoracijai skirtose gairėse yra sakoma *tvirtiausias Bažnyčios pamatas yra krikščioniška šeima, gaunanti pradžią per šventą Santuokos sakramentą. Nes šeima yra įsteigta pačia Kūrėjo valia, o skirta - Bažnyčiai ir visuomenei kaip stabilumo, augimo ir visokeriopo brendimo garantas*. Todėl į šeimas yra sudėtos didžiausios Bažnyčios viltys. Sios viltys remiasi Dievo pažadais, nes per šeimas Kūrėjas dažniausiai prabildavo į pasaulį, o galiausiai - atėjus laiko pilnatvei - priėmęs žmogaus prigimtį, Dievas apsigyveno šeimoje. Todėl, pradėdamas Šeimos metus, popiežius Jonas Paulius II kalbėjo: *Šventoji Nazareto šeima mums yra gyvas ir kartu įpareigojantis pavyzdys „namų Bažnyčios“, kartu ir visos visuomenės. Būtina melstis už šeimą ir melsti kartu su šeima, kad galėtume realiai pajusti viltį ir džiaugsmą, kuriuos įkūnijo Šventoji Seima*.

Šventoji Seima, įkūnijusi gražiausias ir kilniausias šeimų savybes, šiandien vėl prabyla į šeimų tėvus ir motinas, į besiruošiančius kurti „namų židinį“, apie svarbias pareigas ir didžiulę atsakomybę prieš Dievą ir žmoniją. Egzistuoja tiesa, nors ir šiek tiek primiršta, kad amžinasis gyvenimas yra sukordinuotas žemiškajam gyvenimui, tai yra neįmanomas

„atgimimas dvasia“, neįmanoma vaisinga naujoji evangelizacija, jei nebus atsižvelgta į patį svarbiausią - į žmogaus gyvybę ir žmogaus egzistenciją. Tiek gyvybė, tiek pati egzistencija yra Dievo dovanos, todėl šventos ir neliečiamos. Todėl kiekvieną kartą, kada sutuoktiniai dovanuoja pasauliui naują gyvybę, jie išreiškia tikėjimą ir viltį, paremtą amžiniais Dievo pažadais. O Dievas - *ištikimas per amžius*.

Tai gi, kada išgirstame kalbant apie santuokos ir šeimos evangeliją, mes aiškiai suvokiame du svarbius dalykus: Evangelija, toji „Geroji

Naujiena“ šeimai yra „gyvybės žodžiai“. O šeima, kupina Dievo meilės ir malonės, toliau tampa „Gerosios naujienos“ skelbėja visuomenei ir pasauliui. Kokios „Gerosios naujienos“? - O gi nuolat primindama, kad Dievas nepaliaujamai rūpinasi pasauliu, kad Dievui brangus ir artimas kiekvienas žmogus. Ar tai nėra žodžiai apie ateitį, į kurią sudėta tikroji viltis ir tikroji meilė, nes gyvenimo keliu su mumis eina Dievas. Seima tiki Dievo malonė!

Lietuvių Radijo
Tarnyba Vatikane



GAMTA GYDO IR RAMINA.

Pažinti save

Žmogus niekuomet daugiau nėra toks didis, kaip tada, kai pakyla virš savęs ir teisia pats save, apsvarsto savo poelgius ir atsivėrcia, tuo pačiu jam suteiktos malonės dėka tapdamas savęs paties kūrėju.

Sie žodžiai, paimti iš vieno Italijoje išleistų katekizmo suaugusiems, atskleidžia mums svaiginančią perspektyvą - kurti savo likimą. Tačiau prisiminus, jog šiuo atveju kalba eina apie atgailą, daugelis apie tai net ir klausyti nenori.

Iš tiesų, kaip gali žmogus ryžtis pažinti savo nuodėmes? Kaip jis gali atsisakyti subtilaus pasiteisinimo, kurį visi - daugiau ar mažiau - taikome savo poelgiams?

Jei Dievas žmonėms neteiktų savo malonės ir neparemtų mūsų dvasinių jėgų, patys vieni niekadato padaryti nesugebėtume. Psichologiškai pateisinamas reikalavimas žmogui pačiam spręsti apie save. Tėvai gerai žino, jog

vaikas lengviau prisipažįsta padaręs nusikaltimą, jei tėvas jam leidžia suprasti, kad žino apie tai. Dievas taip pat įvairiais būdais žadina mūsų sąžinę, kad suvoktume nuodėmę, visų pirma savo žodžiais Šventajame Rašte, kurie atskleidžia ir smerkia nuodėmę. Šventasis Augustinas mėgdavo sakyti, jog Dievo žodžiai yra veidrodis, kuris neapgauna ir parodo žmogaus vidų toki, koks jis yra iš tiesų. Evangelija švyti ta šviesa, kuri išsklaido žmonių širdžių tamsą, ir ragina išsivaduoti iš nuodėmės.

Paskata apsvarstyti savo gyvenimą gali tapti ir vienokie ar kitokie nepasisekimai, kai jie suvokiami, kaip tiesioginė nenuoseklus savo elgesio pasekmė.

Reikia tarti keletą žodžių ir dar apie vieną dalyką, kuris gali paskatinti kitą žmogų keisti gyvenimą. Kalbama apie *pranašiską* misiją, kurią vykdyti įpareigojami ne vien kunigai ir vyskupai, kaip ne kartą manoma. Kiekvienas tikintysis yra įpareigotas atskleisti, o

Gyvenimo skola

*Esu skolingas
Zemei savo kūną,
kurį man ji
paskolino,
dar motinos glėby
man būnant;
gyvam, šiltam
jos molyje.*

*Deja, nespėjus
man su šia Zeme
susipažinti,
reikės jai skolą
sugrąžinti,
kai būsiu čia
jau niekam aš
nereikalingas,
deja, dar vis
kai kam skolingas.*

*Tik čia
juk baigsis mano
džiaugsmas ir kančia,
tik čia
užges juk mano
širdgėla,
kada pas Dievą
skris, nuo kūno
atsiskyrusi siela.
O juk tik ten
sunkiausiai bus
grąžinama
gyvenimo skola.*

Nth. Melb. 30.5.88

paskui atmesti ir pasmerkti nuodėmę, nesvarbu, kaip ji bepasireikštų. Pranašiško veikimo pavyzdžiu gali būti pranašas Natanas, atėjęs priminti karaliui Dovydui jo padarytos nuodėmės. Deja, netgi tie negausūs tikintieji, mėginantys padėti savo artimui jo atsivertime, tai daro dažniausiai nepriimtiniu būdu. Jei anksčiau dažnai minėdavome *buldozerinį ateizmą*, tai dabar lygiai galima kalbėti ir apie *buldozerinio katalikiškumo* apraiškas, kai žmogus ne patraukiamas į atsivertimą, o stumiamas tolyn. Pranašui reikalinga drąsa, tačiau visų pirma jis pats privalo rodyti tikrą atsivertimo vaisių.

Sugebėti suprasti save nėra lengva. Tam gali padėti įvairios priemonės, kurias mes vadiname sąžinės sąskaita. Daug inteligentų tvirtina, jog klausimai, randami Lietuvoje išleistose maldaknygėse, labai menkai tegali padėti pažinti save. Sakyčiau, kad šiuo atveju prabyla noras save pateisinti. Paplitusi nuomonė, jog varžo klausimų banalumas, tačiau iš tiesų trūksta pranašiškos drąsos pažvelgti į savo vidų.

Krikščionis įpareigotas dalyvauti pasaulio kūrime. Kiekvienas norėdamas, jog pasaulis keistųsi į gera. Tačiau tam yra būtina keisti save. Juk ir mes esame pasaulio dalelė, dar Kristus kalbėjo, kad blogas medis negali nešti gerų vaisių. Deja, daugelis mėgina keisti pasaulį ir formuoti kitų žmonių sąžines ir poelgius, net nebandydami suvokti savęs.

Jei kalbėtume apie sąžinės tyrimą, reikia pastebėti, kad dažnai jis užima labai mažai vietos atgailos sakramente. Gal čia kiek kalta ir gailėsčio, kaip esminės atgailos dalies, akcentavimas. Atgailoje nėra esminiai priklausoma jos esmei. Apie kokį pasiekimą galima kalbėti, jei neįvertinsime savo klisčių, jei nežinosime, ką reikia keisti?

Lietuvių Radijo Tarnyba Vatikane

Rusija - Pavojeingas Kaimynas

Kada Anglija prarado Indiją ir kitas Afrikos kolonijas, ji keletą metų nemokėjo ekonomiškai susitvarkyti, nes nebegavo pusvelčiui įvairių žaliavų savo pramonei ir nebeturėjo kur parduoti už aukštą kainą savo fabrikų atliekas. Panašus procesas šiandien vyksta ir Rusijoje, kuri praradusi sovietinės vergų imperijos didybę vis dar nori diktuoti Rytų Europai ir grąšinti vėl visus grąžinti į vergiją.

Gruodžio 12 d. išrinktas į Rusijos parlamentą Vladimir Zirinovski jau grąšina visiems Rusijos kaimynams pasidalyti jų žemes ir visus ten esančius „neklauzadas“ sugrąžinti į Rusijos imperiją. Jis parlamente neturi daugumos, o kitos partijos nesutinka su juo dirbti, bet jis turi didelius planus kaip sukelti naują karą.

Rusijos užsienio reikalų ministras Andrey Kozyrev sekdamas Molotovo pavyzdžiu, grąšina Pabaltijos valstybėms ir aiškina, kad Rusijai reikalingas platus išėjimas į Baltijos jūrą. Kozyrev sako: Mes daugelį šimtmečių kovojom su švedais, Livonijos Ordinu ir lietuviais, kad įsistiprinti prie Baltijos krantų ir šiandien kada jau savo tikslą pasiekėme, išvesti Rusijos kariuomenę iš Estijos ir Latvijos, būtų tikra nesąmonė.

Stalino laikais į išvežtųjų pabaltiečių vietą, buvo atvežta virš milijono rusų kolonistų, kurie čia buvo vadinami „imperijos sargais“, nes jie užimdami geriausias vietas tarnyboje ir geriausius butus, turėjo prižiūrėti, kad čia įsigalėtų sovietinė sistema ir Pabaltijo kraštai pavirstų į Rusijos koloniją.

Pabaltijo valstybėms paskelbus savo nepriklausomybę visi kolonistai pasidarė nebereikalingi ir prarado visas sovietų laikais turėtas privilegijas. Jie per 50 metų nesimokino vietinio krašto kalbos ir į to krašto vietinius gyventojus žiūrėjo iš aukšto. Dabar Pabaltijo valstybėms atgavus nepriklausomybę kolonistai buvo paprašyti įeiti jie nori čia pasilikti, turi pramokti vietinio krašto kalbos ir pamiršti apie visas turėtas privilegijas kurios buvo to krašto gyventojų sąskaiton.

Čia ir prasidėjo visas triukšmas ir pasakos, kad pabaltiečiai persekioja rusų tautybės mažumas. Viskas buvo gražu iki jie persekiojo pabaltiečius ir tūkstančiai vežė į Sibiro gulagus vergų darbams, bet kada vietiniai atgavo savo teises, jau labai blogai ir skundžiasi Londone ir Vašingtone. Rusų mažumas turėtų žinoti, kad jie nėra legalūs imigrantai, bet sovietinės valdžios čia atvežti, kad kolonizuoti Pabaltijos kraštus.

Rusijos valdžios pareigūnai ne tik kišasi į Pabaltijo valstybių vidaus reikalus, bet pradėjo grąšinti bei

Rašo Albinas Pocius

nurodinėti ir kitoms Rytų Europos valstybėms. Vokietijos kancleris dr. Kohl ir keletas Vakarų politikų neseniai padarė pareiškimus ir patarė Rusijai nesimaišyti į Europos reikalus. Kancleris dr. Kohl sako: Mes respektuojame Rusijos suverenitetą, bet taip pat norime, kad Maskva irgi respektuotų Rytų Europos valstybių reikalus.

Rusijos užsienio reikalų ministras Andrey Kozyrev pareiškė, jog Estijos ir Latvijos pastangos išvartyti rusų kolonistus kurie nenori prisitaikyti prie vietinio krašto įstatymų, padeda Rusijos fašistams kurstyti karą ir kelti neramumus. Jie paprašė, kad Londonas ir Jungtinės Tautos sudraustų pabaltiečius. Tas visas Maskvos keliamas triukšmas dėl rusų mažumų skriaudimo yra tik tam, kad galėtų sulėtinti rusų kariuomenės pasitraukimą iš užimtų kraštų. Rusams yra daug geriau iš užimtų kraštų neskubėti išeiti, nes už tai kapitalistų spauda tik truputį pasibars, negu išėjus vėl su tankais grįžti ir sukelti didelį tarptautinį triukšmą. Triukšmo Maskva nebijo, bet ir nenori, nes gali nustoti milijardinių paskolų iš Amerikos

išdo senatoriams užprotestavus.

Visą Vakarų politikų nelaimė yra tame, kad Rusijoje nėra stabilumo ir su kiekviena diena iškyla vis naujos problemos. Neseniai Rusijos parlamentas suteikė amnestiją pereinamajam gale sukėlusiams neramumams sukėliams. Jų paleidimo labai reikalingo būsimas kandidatas per 1996 rinkimus į prezidentus, Vl. Zirinovski. Dabar tik jis apsižiūrėjo, kad paleistųjų sukėliu vadasi irgi nori būti prezidentu ir yra rimtesnis kandidatas, o jo partijoje jau susidarė stipri opozicija prieš jį ir per partijos konferenciją balandžio mėn. galėję būti atleistas.

Nenusistovėjusi Rusijos politinė santvarka sudaro pavojų ne tik Pabaltijo valstybėms, bet ir visai Rytų Europai. Mums lietuviams tai sudaro daug rūpesčių dėl ateities, bet didelio pavojaus dar nėra. Pavojus prasidės tik tada, kai Rusijoje nusistovės ekonominė ir politinė padėtis ir Rusija galės gyventi be elgetavimo iš Amerikos vis naujų paskolų, bet ar tai yra Rusijoje įmanoma, šalyje kur niekas nenori rimtai dirbti. Matome kaip yra pavojinga turėti tokius kaimynus.

LAIKO ŽENKLAI

Su pirmuoju valstybiniu vizitu Latviją aplankė Lenkijos prezidentas Lechas Wałęsa, tuo lyg pradėdamas baltiškosios politikos turą. Dar iki Antrojo pasaulinio karo lenkų santykiai su lietuviais buvo kur kas sėkmingesni negu su lietuviais, nes pastaruosius visiškai sukomplicavo atplėštas Vilniaus kraštas. Istorikai iki šiol mano, kad dėl šios problemos nepavyko sukurti efektyvios daugiašalės gynybinės sistemos prieš sovietus.

Latvijoje, kaip ir Lietuvoje, esama nemažos lenkų nacionalinės mažumos: apie 60 tūkstančių žmonių. Tačiau, skirtingai nuo mūsų, ten nėra jokios etninės įtampos. Atvirksčiai, net Lenkijos spaudoje rašoma, kad Latvijos valdžios ir lenkų mažumos santykiai yra pavyzdiniai. Matyt, taip yra ir dėl to, kad Latvijos lenkai demonstruoja lojalumą savo antrajai tėvynei.

Pažymėtina ir tai, kad prezidento L. Waļesos vizito Latvijoje metu buvo pasirašyta ne tik bendra deklaracija dėl draugystės ir bendradarbiavimo stiprinimo, kiti dokumentai, bet ir deklaracija dėl 1922-1938 metų Latvijos ir Lenkijos tarpvalstybinių sutarčių tęsimo. Kitaip tariant, šių šalių santykiai prasideda ne nuo nulio, o įgyja normalų istorinį tęstinumą.

Lietuva šiuo požiūriu pasigirti neturi kuo. Prieškariniai jos santykiai su Lenkija gerai žinomi: 1920 metų Suvalkų sutartį sulaužė L. Zeligowskio agresija, kitų

sutarimų nebuvo. Taigi sutartinį santykių pamatą tenka kurti iš naujo. O tai, kaip liudija dabartinė pusantrų metų derybų patirtis, nėra lengvas uždavinys.

1990 metais atkūrusi nepriklausomybę, Lietuva irgi vadovavosi principu - įtvirtinti istorinį tęstinumą. Tada mūsų politikams atrodė, kad santykiuose su Lenkija šis tęstinumas pirmiausia turėtų būti įgyvendinamas įvertinant L. Zeligowskio agresiją, ko nepadarius, Lenkija, kaip buvo manoma, ir toliau galėtų pretenduoti į Vilniaus kraštą.

Si problema dažnai buvo vertinama emociškai - ypač Lietuvoje. Užtuot ją sprendus pragmatiškai, šiuo klausimu mėgo (ir tebemėgsta) spekuliuoti pigaus populiarumo ieškantys politikai. Lietuviškieji superpatriotai reikalavo, kad sutartyje būtų fiksuotas „istorijos įvertinimas“, lenkiškieji - kad nebūtų. Ir vieni, ir kiti tuo demonstravo savąjį patriotizmą. Todėl nenuostabu, kad derybininkai tapo vidaus politinių kovų (tiek Lietuvoje, tiek Lenkijoje) įkaitais, o pačios derybos atsidūrė aklavietėje.

Pririkė šešių derybų turų, kad pagaliau būtų suprasta, jog be pragmatizmo, abipusių nuolaidų jokios sutarties, vadinasi, ir normalių kaimynystės santykių nebus. Po paskutinio V. Domarko delegacijos apsilankymo Lenkijoje, atrodo, jau galutinai susitarta, kad sutartyje istorija bus fiksuojama preambuleje, bet aptakiai, be konkrečių pavardžių ir Lenkijai nepriimtinių pasmerkimų.

Beje, panašią istorijos problemą kita Lenkijos kaimynė - Ukraina - išsprendė kur kas paprasčiau ir

(Nukelta į 3-čią psl.)

IS VISUR

JAV žvalgyba laikinai nutraukė operacijas. Niujorkas. (ITAR-TASS-ELTA). JAV centrinė žvalgybos valdyba laikinai nutraukė slaptas operacijas visame pasaulyje. Ji specialiai žengė šį žingsnį, kad išanalizuotų, kokią žalą žvalgybos žinybai padarė šnipinėjimo SSRS ir Rusijos naudai apkaltintas ir suimtas A.Amesas.

Žvalgybos žinyba, kurioje dirba keli tūkstančiai žmonių, dabar sprendžia tik šią problemą.

Kaip pažymėjo buvęs aukštasis CZV pareigūnas D.Vaise'as, Rusijos žvalgo byla padarė nepataisomą žalą Amerikos ir Rusijos santykiams. Dėl A.Ameso šnipinėjimo veiklos JAV vadovybė gaudavo netikrus duomenis apie tai, kas vyksta Rusijoje.

Japonijos ir Ukrainos vyriausybės susitarimas. Tokijas. (ITAR-TASS-ELTA). Japonija ir Ukraina kovo 2 d. Kijeve pasirašė tarpvyriausybinių susitarimų dėl bendradarbiavimo demontuojant ir likviduojant buvusios SSRS branduolinį ginklą, dislokuotą Ukrainos teritorijoje. Šį faktą patvirtino Japonijos užsienio reikalų ministerijos nusiginklavimo skyrius.

1993 m. balandžio mėnesį Japonija įsipareigojo suteikti neatlyginamą 100 mln. dolerių pagalbą toms buvusios SSRS respublikoms, kurių teritorijoje yra branduolinis ginklas, kad jį būtų galima likviduoti. Tokius susitarimus Tokijas jau yra sudaręs su Maskva ir Minsku.

ET asamblėja pasmerkė Graikijos veiksmus prieš Makedoniją. Strasbūras (Prancūzija), (Reuter-ELTA). Europos Tarybos parlamentinė asamblėja pasmerkė Graikiją, paskelbusią prekybos embargą buvusiai Jugoslavijos respublikai Makedonijai, ir pareiškė, kad netinkamas Graikijos poelgis gali komplikuoti padėtį Balkanuose.

32 narių Taryba rezoliucijoje sako, kad griežtai smerkia Graikijos veiksmus, galinčius destabilizuoti taiką regione ir ragina atšaukti embargą, pažeidžiantį Europos Sąjungos nutarimus.

Nuo vasario 16 dienos Graikija neleidžia Makedonijos respublikai naudotis Graikijos šiaurėje esančiu Salonikų uostu - svarbiausiu Makedonijos prekybos keliu.

Graikija reikalauja, kad Makedonija atsisakytų graikiškų simbolių ant savo vėliavos, nutrauktų priešišką propagandą ir garantuotų dabartines valstybines sienas. Prieš nutraukdama embargą, Graikija nori sėstis už derybų stalo ir aptarti svarbiausią konflikto objektą - Makedonijos pavadinimą.

Atėnai tvirtina, kad Makedonijos pavadinimas išreiškia teritorines pretenzijas to paties pavadinimo Graikijos provincijai.

Vizų ir iškvietimų režimo diena su Baltarusija: pristabdytas kaimyninis šalies piliečių srautas į Lietuvą. Pagal išankstinius susitarimus nuo kovo 2 d. Baltarusijos piliečiai į Lietuvos teritoriją gali įvažiuoti turėdami perregistruotame savo valstybės užsienio pase Lietuvos vizą arba Vidaus reikalų ministerijos Migracijos departamento nustatytos formos iškvietimą.

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorė dr. Aurelija Sadauskienė. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$35. Kituose kraštuose \$40. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Published by E. Sidlauskas
22 Stradbroke Dve.,
St. Albans. 3021
President of the Lithuanian
Catholic Federation

BEIEŠKANT IŠEITIES

Nepaslaptis, kad Maskva norėtų atstatyti rusų imperiją su savo senom sienom, duoti nurodymus vidurio Europai, dalyvauti Balkanų problemų sprendime ir kartu su JAV prižiūrėti „tvarką“ visam pasaulyje. Vėl visi užsienio lietuviai žino, o Lietuvos žmonės išgyvena, tikros valdžios trūkumą, susijusį su korupcija, mafija ir išpūsta biurokratija, kuri daro bereikalingas išlaidas ir prisideda prie netvarkos išdėjimo.

Tai du realūs pavojai Lietuvos ateičiai. Abu juos verta analizuoti ir padaryti nešališkas išvadas.

Kad Maskva galisi padarius klaidą pripažindama Pabaltijo valstybių nepriklausomybes ir kad ji ketina tą klaidą atitaisyti reokupuodama prarastas sritis, toli gražu nereikia, kad jai tai pavyks. Rytų Europos saugumas priklauso nuo Vašingtono laikysenos. Iki šiol ji buvo labai nuolaidi Maskvai. Jos tikslas buvo ir yra padėti įgyvendinti demokratiją ir laisvą rinką Rusijos Federacijai. Dėl Maskvos pretenzijų „prižiūrėti artimas jai sritis“ amerikiečių politologai visai nesijaudino. Be JAV pritarimo NATO negali duoti Rytų Europai, taigi ir Lietuvai, jokių saugumo garantijų, nes neturi tinkamo atominių ginklų arsenalo. Iš tikrųjų Lietuvos saugumas yra pavojingai.

Si padėtis pradėjo pasikeisti, kai buvo atidengtas Maskvos šnipinėjimas pačioj CIA centralėj. Vašingtono politikai buvo priversti pagalvoti, dėl ko Maskvai reikia jai draugiškos Amerikos paslapčių, už kurias KGB sumokėjo 1.5 milijono dolerių gautų iš Amerikos? Vienam, kitam rusofiliui atsivėrė akys. Nors Amerikos vadam nemalonu prisipažinti, jie buvo Maskvos nemalonai nustebinti, kai Rusija pasisavino NATO ultimatumo nuopelnus Bosnijoje. Nemalonūs netikėtumai iš Maskvos pusės greičiausiai nesibaigs. Ko gero neužilgo Rusijoj gali atsirasti kapitalistam ir žydam nepalanki valdžia. Šita galima įvykių raida galėtų pagydyti Vašingtono politologus sergančius rusofilija. Tada nutoltų išorės pavojus Lietuvai. Tai tik prielaida, bet ji gali tapti realybe. Mūsų išeivijos aktyvistai galėtų ir turėtų prisidėti prie amerikiečių būdinimo per užsienio spaudą ir per kontaktus su kongreso ir senato nariais, vietoj tikėtis, kad istorija mus išgelbės ir be mūsų pastangų.

Didesnis ir realesnis yra valdžios trūkumo pavojus. Kad yra išrinkta valdžia su visom jos instancijom, kurių reikia ir be kurių būtų galima apeiti, visi žinom. Tik ta valdžia neatlieka savo funkcijos valdyti šalį: nesugeba sustabdyti korupcijos, o kartais pati ją skatina, nesutvarko skandalingo nusikalstamumo, švaisto išdo pinigų nebūtinom kelionėm į užsienį, perka senus rusų laivus per spekuliantus vietoj juos veltui paimti iš Vokietijos, leidžia praturtėti spekuliantam valstybės sąskaiton, kai jiems leidžia už juokingai žemą kainą nupirkti privatizuojamas nuosavybes, nesugeba ar nenori likviduoti organizuoto nusikalstamumo, vietoj mažinti, steigia naujas įstaigas, neįveda tvarkos šalies administracijoj. Tokios valdžios iš Lietuvos padarė palaidą bałą. Negalime laukti žymesnio pagerėjimo, kol nebus įvesta tvarka

Rašo dr. Jonas Kunca

mūsų valstybėj, nes nebuvo, nėra ir nebus progresuojančio krašto, kuriame viešpatauja administracinis chaosas. Įvesti tvarką yra ar turėtų būti pagrindinis mūsų valdžios prioritetas.

Tai privalo padaryti pati valdžia. Kad ji to vengia, reikia manyti yra dėl to, kad valdžioje yra daug spekuliantų ir kyšių ėmėjų, kuriem dabartinė padėtis yra proga nelegaliai praturtėti. Kas nors tokią valdžią turėtų apvalyti nuo parazitų ir neišmanėlių. Bet kas? Juk valdžia yra aukščiausias autoritetas. Gal dėl to, kai kurie politikai siūlo naujus priešlaikinius rinkimus. Tik šis kelias, atrodo, neveda į Romą. Pagal dabartinį rinkimų įstatymą, gera dalis parlamentarų išrenkami pagl sąrašus, kuriuose figuruoja vienas kitas populiarus asmuo, o po jo visa eilė oportunistų už kuriuos rinkėjai nebusuotų, jei turėtų pasirinkimo teisę. Kol kas neturime stiprių opozicijos partijų, kurios galėtų gauti balsų daugumą. Priešlaikiniai rinkimai bagtusi greičiausiai tos pačios LDDP laimėjimui, bet ko gero be daugumos parlamente, kas suparalizuotų jo darbą.

Vėl Lietuvos dabartinė padėtis reikalauja skubių ir radikalių pakeitimų. Jūs gali padaryti pats Prezidentas pašalindamas netinkamus ministrus ir kitus

aukštus pareigūnus ir pastatęs į jų vietą sąžiningesnius, kompetetingesnius ir energingesnius. Tai ryžtingas žingsnis, bet Prezidento atsakomybė ipareigoja jį tai padaryti tautos labui.

Mūsų išeivijos vadai turi savo atstovą Vilniuje. Vietoj derėtis dėl palikto turto atgavimo ir pilietybės, jiems pritiktų išeivijos vardu pareikšti, jog mes laukiame ir reikalaujame, kad Vilniaus valdžia galų gale pradėtų dalykiškai valdyti šalį. Juk esame lietuviai ir turime teisę ir net pareigą išreikšti mūsų nuomonę apie Lietuvos ateičiai pavojingą padėtį. Atrodo, jog išeivijos vadai ir vadeliai neatskiria Lietuvos interesų nuo pigios partinės demagogijos.

Jei iki šiol gynėme Lietuvą nuo okupanto, dabar, deja, privalom ją ginti ir nuo nesąžiningų ir neišmanėlių politikų. Vargu atliksim sėkmingai šią misiją, kol neturėsime sumanios ir reprezentacinės vadovybės. Rinkti bele ką, kad jis kalbėtų užsienio lietuvių vardu, yra pavojinga praktika. Tiek kelionių padarė buvę ir dabartiniai PLB pirmininkai pamiršdami rimtai pakalbėti su Vilniaus valdžia apie mūsų visų pagrindinį reikalą: Lietuvos atstatymą, be kurio pilietybė ir turto atgavimas lieka bereikšmiai. Šis klausimas nebuvo rimtai išnagrinėtas net pačioj išeivijoj.

Europos Unija didėja

Iki šiol Europos Unijai priklausė 12 valstybių. Paskutinės dvi, Ispanija ir Portugalija, įstojo 1986 m. Po rimtų apsvaistymų Europos Unija nutarė priimti į savo tarpą Švediją, Norvegiją, Suomiją ir Austriją. Su Norvegija dar trūksta susitarti dėl žvejybos klausimų.

Austrija ir Suomija buvo įsipareigojusios Maskvai būti neutraliom. Švedija buvo pasiskelbus neutralia, kad išvengtų jos įtraukimo į paskutinį karą. Suirus S. Sąjungai ir pasibaigus, bent kol kas, šaltajam karui, tos šalys jaučia galinčios nekreipti dėmesio į netekusios prasmės neutralumo sutartis. Europos Unijoj jos įžiūri sau ne tik ekonominių, bet ir saugumo plusų. Neužilgo Europos Unijos nare gali tapti ir Vengrija. Lenkija deda pastangas įstoti netolimoj ateityj. Atrodo, kad Europos šalys tokiu būdu nori apsaugoti nuo bet kokių Maskvos karinių avantiūrų ateityje.

Lietuva irgi ieško užvėjos Vakarų Europoj. Mūsų bėda, kad tokios Lietuvos, kokią iki šiol sukūrė mūsų valdžios, Europos Unija priimti negali. Atseit, pirma privalom susitvarkyti viduje. Mūsų ekonominį atsilikimą matome žiūrėdami į įstojančių į Europos Uniją valstybių GDP. Norvegijoj, kur gyvena 4.2 milijonai, jis siekia 63.7 milijardų dolerių. Suomijoj su 5 milijonais gyventojų - 58 milijardus, Švedijoj 121 milijardus ir Austrijoj 113 milijardų dolerių.

Europos parlamente švedai turės 22, austrai 20, ir noregai su suomiiais po 18 atstovų. Skandinavai mus remia, ir jų balsai mums bus reikalingi ateityj.

Narystė Europos Unijoj yra surišta su išlaidom. Į Unijos kasą per ateinančius 4 metus Švedija su Norvegija turės įdėti po 525

milijonus anglišių svarų, Austrija 210 milijonų. Suomijai padaryta išimtis: jai teks mokėti tik 35 milijonus svarų.

J.K.

LAIKO ŽENKLAI

(Atkelta iš 2-tro psl.)

„moderniškiau“: tarpvalstybinėje sutartyje šalys tiesiog konstatavo, kad jos gerbs viena kitos teritorinį vientisumą, kad neturi viena kitai teritorinių pretenzijų ir kad savo santykiuose vadovausis tarptautinės teisės principais ir normomis. Ir čia viskas aišku - jokių pretenzijų nei dėl Lvovo, nei dėl Vakarų Ukrainos Lenkija reikšti juridiskai jau nebegalinti.

Pirmieji iš Lietuvos politinių partijų išdrįso mesti iššūkį šiuo klausimu ultrapatriotams ne LDDP, o liberalai. Jų pavyzdžiu pasekė ir socialdemokratai. Kitos opozicinės partijos, atrodo, ir toliau rengiasi eksploatuoti istoriją. Kodėlgi ne, jei tai tokia patogi korta pigiai užsidirbti taškų politiniame lošime, apkalinti valdančiąją partiją „nuolaidžiavimu“, „valstybės interesų išdavimu“.

Si kampanija jau prasideda. Į ją įsijungė krikščionis demokratas A. Saudargas, spaudos konferencijoje paskutiniame sutarties variante įžvelgęs „vienpusę nuolaidą“. Matyt, netrukus į ją įsijungs ir kiti oponentai. Kadangi sutarties ratifikavimas laukiamas kovo mėnesį, o jos pasirašymas prezidentų lygiu dar vėliau, ši tema tikriausiai ilgai bus diskutuojama Lietuvos politikoje. Juo labiau kad Lietuvos konservatoriai imasi organizuoti parašų dėl referendumo, kuriuo tikimasi paskelbti pirmalaikius rinkimus, kampaniją.

1989 metų lygi Lietuva pasieks 2012 metais?

„Lietuvoje niekas negalvojo apie ateitį“, - teigė Seimo narys K. Antanavičius, Seime surengęs spaudos konferenciją. Pasak jo, taip yra todėl, kad žmonės ėjo į valdžią siekdami turto, o ne galvodami apie Lietuvą.

Kadangi, anot K. Antanavičiaus, Lietuvoje nėra nei profsąjungų, nei partijų, tai valdžia yra nekontroliuojama. „Nekontroliuojamas valdininkas visada yra plėšikas ir lupikas“, teigė jis.

Demonstruodamas žurnalistas paties sudarytus grafikus, K. Antanavičius teigė, jog 1989 m. lygi Lietuva pasieks geriausiu atveju 2012 metais. Šiuo metu, pasak jo, bendras vidaus produktas sudaro 37,3 proc. 1989 metų lygio.

Išgelbėti Lietuvos ekonomiką, Seimo nario nuomone, galima tik atleidus mažas įmones nuo mokesčių, sudarius palankias sąlygas užsienio investicijoms, panaikinus vizas bei atvėrus sienas: „Nereikia bijoti, kad rusai viską Lietuvoje išpirks, nes nėra jau ką ir pirkti.“

Kaip vieną iš būtinų ekonomikos pagerinimo sąlygų K. Antanavičius minėjo būtinybę susieti litą su užsienio valiuta. Kita vertus, jis teigė, jog įkūrus valiutų valdybą, nacionalinė valiuta Lietuvai iš viso būtų nereikalinga.

Pažymėjęs, jog daugiau negu 50 proc. biudžeto pajamų yra gaunama iš pirkimo pardavimo ir finansinių machinacijų, K. Antanavičius teigė, kad reikia kuo greičiau susitarti su Rusija dėl didžiausio palankumo prekyboje režimo. Kol tai nepadryta, Lietuva, pasak jo, kas mėnesį praranda 70 mln. litų.

„Liet. ryto“ inf.

Butai Rukloje tiems, kurie grįžta iš tremties

Jonavos rajono savivaldybė dar vasarą įsipareigojo suteikti 50 butų iš savivaldybės gyvenamojo fondo Rukloje į Lietuvą sugrįžantiems politiniams kaliniams ir tremtiniams.

Įvykusiame rajono valdybos posėdyje pirmieji butai paskirti keturioms - Gražinos Katajevos, Antano Ališausko, Vaclovo Vėgelio ir Alfonso Miniausko šeimoms, pareiškusioms norą sugrįžus į Lietuvą apsigyventi Rukloje.

Aldona Skaisgirytė

Jai L. Zeligowskio butas labai pravers.

Siaip jau gana agresyviai Lietuvos atžvilgiu nusiteikęs Lenkijos dienraštis „Slowo“ rašė, jog tai, kad dabar sutarties projekte „nėra tiesioginių istorinių vertinimų - didelis Lenkijos diplomatijos laimėjimas, tačiau ir politinio realizmo stiprėjimo Lietuvoje išraiška“. O savo komentarą dėl L. Valėsos vizito į Latviją šis dienraštis pavadino „Per Lenkiją - į Europą“, jame cituojami Lenkijos prezidento kanceliarijos viršininko J. Ziolkowskio žodžiai: „Lenkija stengsis padėti Latvijai išlieti į Europos struktūras“.

O juk ir Lietuva siekia į jas patekti.

„L.R.“

Krašto apsauga

Pastaruoju metu nepriklausomos spaudos dėka pradėjo aiškėti, kad po blizgančių ir nuolat gražiai pristatomu Krašto apsaugos ministerijos kariuomenės paviršiumi dedasi negeri dalykai.

Kaip atrodo, net ir pasikeitus krašto apsaugos ministrai bei įvedus Konstitucijoje numatytą Kariuomenės vado instituciją, prieš kurią kovojo buvęs ministras A. Butkevičius, nenorima viešai pripažinti, kad šioje ministerijoje buvo pažeidinėjama galiojanti valstybėje finansinė tvarka, o valstybės išdais buvo naudojamas abejotinos reputacijos tarpininkams perkant abejotinos vertės ginklus apmokėti.

Eksministras A. Butkevičius dabar nevengia aštrių pasisakymų šalies nepriklausomos spaudos adresu. Prieš kurį laiką „Tele-3“ laidoje jo buvo pažėta įvairiausių teiginių, kas, girdi, inspirouoja spaudos rašinius apie krašto apsaugą. Buvo galima suprasti, kad ir čia pasireiškia užsienio žvalgybų agentai („provokatoriai“).

Tada, kai ta pati spauda A. Butkevičių tiesiog nepelnytai šlovino, ar tai taip pat buvo „provokatorių“ darbas? Apskritai šis politikas, savo karjerą pradėjęs nuo nepriklausomos spaudos kuo veikimo, kaip atrodo, tuo pačiu ir užbaigia savo karjerą.

Naujasis krašto apsaugos ministras L. Linkevičius pasižymėjo nebuvo tuo, kad visur su patosiu dabar prisiekinėja „neleisiasi šmeižti sistemos“. Ką tai reikštų?

Galimas daiktas, naujasis ministras „šmeižimu“ vadina viską, kas dabar rašoma apie krašto apsaugą, o šmeižtu bus pavadinta ir informacija, jog krašto apsaugos vyriausiosios atestacijos komisijos pirmininku paskirtas pulkininkas J. Gečas, neturintis karinio išsilavinimo, karinį laipsnį gavęs pažeidžiant nustatytą tvarką, buvęs LSSR ministrų tarybos komunistų partinės organizacijos sekretorius?

Sugretinus bent porą faktų, kaip antai tai, jog valdžia nu o mokesčių atleido triskart teistą veikėją, ginklų šalies krašto apsaugai pirkimo tarpininką, kuris iš to turėjo nemaža pelno, o kariai serga niežais ir prastai maitinami, tai, kad kariuomenėje klesti vyresnių kareivių tyčiojimasis iš jaunesnių „nešmeižti“ reikštų paprasčiausių šių negatyvių reiškinų nutylėjimą ir nusikaltėlių šalies krašto apsaugoje toleravimą.

Tačiau taip elgdavosi tik sovietinė spauda. Lietuvoje kartais dar taip pasielgia „Lietuvos aidas“, pasigyręs, su kokiomis „darbo pergalėmis“ Lietuvos krašto apsauga pasitinka šalyje viešincia NATO delegaciją ir išpeikęs „Lietuvos rytą“ bei dar vieną dienraštį. Įseitų, jog vardan gražaus tikslo - įstojimo į NATO - galima meluoti visuomeni apie padėtį krašto apsaugoje?

Vadinasi, blogai buvo tik tada, kai lietuvius mušdavo rusų kariuomenėje, o dabar, kai tą patį daro savi, lietuviai, visuomenė turi ploti katucius? Skamba pakankamai ciniškai, žinant, kiek aukų pareikalavo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas.

Sovietmečiu irgi kartais būdavo pripažįstama, kad koks nors pareiĝūnas pasielgė nedorai, tačiau visi privalėdavo tylėti, kad tik

„užsienis nesužinotų“. Nedemokratiškoje visuomenėje tikslas visada pateisina priemones. Tačiau ar galima naiviai manyti, jog NATO neturi tikslios informacijos apie tai, kas dedasi Lietuvos krašto apsaugoje?

Situacija yra kur kas paprastesnė. NATO šalių veikėjai buvo tiesiog apžavėti buvusio krašto apsaugos ministro iškalbingumu ir veiklos vaizdavimu, todėl nemažai investavo į jo aplinką, o dabar, Lietuvoje aiškėjant ne tokiems gražiems ministro ir jo aplinkos veiklos rezultatams, Vakarų politikai ne juokais susirūpino savo renomé.

„Lietuvos rytas“ turi duomenų, kad kai kurių NATO šalių diplomatai mėgino įtakoti šalies laikraščių žurnalistus, kad šie neberašytų apie A. Butkevičiaus ir jo aplinkos veiklą, nes tai esą pakenks Lietuvai, einančiai į NATO. Supraskit, Vakarai rūpinasi Lietuva, būkit geručiai.

Be abėjo, Lietuvos kariuomenę būtina ne tik kritikos taikiklyje

Buriasi valstiečiai

„Lietuvos valstiečiams pastarąjį dešimtmetį trūko vienybės, nebuvo juos jungiančios politinės organizacijos“. Tokiais žodžiais prasideda LVS (Lietuvos valstiečių sąjungos) - kreipimasis į visus Respublikos kaimo žmones, dirbančius individualiuose ūkiuose, žemės ūkio bendrovėse, o taip pat žemės ūkio produkcijos perdirbimo įmonėse.

Nauja atkurta LVS Respublikoje gyvuoja nuo 1990 m., bet dar ne visuose rajonuose yra įkurtos pirminės iniciatyvinės grupės. Lietuvos kaimo žmonėms, ūkininkams, ž/ū bendrovių dirbantiesiems, pastaraisiais metais iškyla įvairiausių problemų, apie kurias jie prisiklauso ir prisiskaito spaudoje, be to visi jie patys šią nepaprastai sunkią našą ant savo pečių neša. Tie, kurie nėra abejingi nūdienos kaimo aktualijoms, kurie nenori stovėti vietoje ar plaukti pasroviui, bando vienyti į politinę organizaciją Lietuvos Valstiečių Sąjungą. Tai Lietuvos kaimo žmogų vienijanti ir atstovaujanti sąjunga.

Lietuvos valstiečių politinio judėjimo pradžia siejasi su tautos atgimimo žadintojo V. Kudirkos pradėta demokratine ir humaniška „Varpo“ veikla. Didžiojo Lietuvos Seimo dienomis (1905 m.) buvo įkurta Lietuvos Valstiečių sąjunga - politinė ūkininkų organizacija, kuri kartu su Lietuvos socialistų liaudininkų demokratų partija laimėjo rinkimus į III-į Lietuvos Seimą (1926 m.) ir kartu Lietuvos socialdemokratų partija sudarė Lietuvos vyriausybę. Naujai atkurta (1990 m.) Lietuvos valstiečių Sąjunga perima svarbiausius buvusius valstiečių sąjungos tikslus ir tradicijas, pritaikydama jas nūdienos sąlygomis.

Lietuvos valstiečių sąjunga yra laisva ir savarankiška politinė partija, turinti savo programą ir įstatus. Sąjunga savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos politinių partijų ir kitais įstatymais, savo programa ir įstatais.

Pagrindinis Sąjungos tikslas yra stiprinti Lietuvos Nepriklausomybę,

laikyti. Jai reikalinga neatidėliotina pagalba. Valstybė, jei jau ji nusprendė turėti kariuomenę, privalėtų armiją aprengti, apginkluoti ir pamaitinti taip, kad iš tikro nebūtų gėda prieš civilizuoatą pasaulį. Karininkų algos, kurios dabar yra mizeriškos, privalėtų būti tokios, kad leitenantas padorioje kompanijoje nebijotų ja pasigirti.

Kita vertus, ir tai nepakeis ydingos tvarkos Lietuvos kariuomenėje, jei ji nebus pertvarkyta struktūriškai, atsikratant išpūstos ministerijos etatų ir perkeltami armijos svorio centrą į generalinį štabą. Pagaliau sunku tikėtis, jog Lietuvos kariuomenę pradės gerbti visuomenė, jei jos apginklavime ir kūrime toliau dalyvaus neaiškios reputacijos žmonės. Situacija kol kas yra tokia, kad kariuomenę ir krašto apsaugą apskritai diskredituoja ji pati ir jos vadovybė, nenorinti įvertinti senų ryšių su abejotinos reputacijos veikėjais ir tebeplaukiant pasroviui.

„L.R.“

Sustabdyti trys Rusijos kariniai sąstatai

Elta, vasario 23 d. trečiadienį buvo sustabdyti trys Rusijos kariniai geležinkelio sąstatai, turėję tranzitu vykti per Lietuvą - du su šaudmenimis iš Vokietijos, vienas su karine technika iš Kaliningrado srities. Krašto apsaugos ministerijos vyriausiasis inspektorius kariniams ir pavojingiems pervežimams pulkininkas leitenantas A. Jurkevičius dėl šių įvykių Eltos korespondentui pasakė:

- Iš Vokietijos keltu į Klaipėdą atvykę sąstatai su 860 tonų krovinų buvo sulaikyti Lietuvos uostamiestyje, kadangi Rusijos gynybos ministerijos atitinkamos tarnybos nebuvo mums pateikusios reikiamų dokumentų apie gabenamą per Lietuvą krovinus. Po to, kai iš Maskvos informacija buvo gauta, sąstatai naktį iš trečiadienio į ketvirtadienį pajudėjo toliau.

Kitas karinis traukinys liko stovėti Sovetske, nes neturi leidimo važiuoti per Lietuvą. „Sveikintina, kad iš mūsų kaimynystėje esančios Kaliningrado srities išgabenama karinė technika. Tačiau tokio pobūdžio pervežimai turi turėti juridinį pagrindą“, - pažymėjo A. Jurkevičius.

Jo teigimu, Rusijos karinius sąstatus lydinti sargyba yra negausi, ją sudaro keletas kareivių.

„L.R.“

Protestas prieš ketinimus siurbti naftą šalia Nidos

Rusijos ambasadaį Vilniuje įteikta Lietuvos užsienio reikalų ministerijos nota dėl Rusijos ketinimų eksploatuoti naftos telkinį Baltijos jūroje netoli Nidos.

Kaip praneša Užsienio reikalų ministerijos informacijos skyrius, notoje „atkreipiamas Rusijos dėmesys“, kad nebūtų vienašališkai pradėti parengiamieji telkinio eksploatavimo darbai, kol nedelimituota ir nedemaruota valstybinė Lietuvos ir Rusijos siena bei nenustatyta ekonominė zona Baltijos jūroje.

Kiek anksčiau Lietuvos valstybinės geodezijos tarnybos vadovas Zenonas Kumetaitis yra pažymėjęs, kad Rusija, pradėjusi eksploatuoti šį naftos telkinį, pažeistų net keturias tarptautines konvencijas.

Telkinys DF-6 yra visiškai netoli nuo Nidos. Net jei Lietuva sutiktų nustatyti jūrinę sieną su Rusijos Kaliningrado sritimi pagal Rusijos norus, apsauginė juosta aplink numatomą supilti dirbtinę salą išterptų į Lietuvos teritoriją.

Be to, dėl Baltijos jūroje vyrujančių srovių ir vėjo krypties apie 90 proc. teršalų patektų į Lietuvos pakrantę.

„L.R.“

Baltarusija vizas įves

balandžio pradžioje. Baltarusijos ambasada pranešė Eltai, kad Baltarusijos Respublika įves vizų režimą Lietuvos Respublikos piliečiams ne anksčiau kaip 1994 metų balandžio pradžioje. Išsami informacija apie vizų ir leidimų įvažiuoti į Baltarusijos Respubliką gavimo tvarką bus pateikta per masines informacijos priemones artimiausiu metu.

Algimantas Andruška, LVS Akmenės skyriaus valdybos pirmininkas

MAŽA LIETUVA IRKUTSKE



Po Sibiro sniegynus išbarstyti lietuviai tremtiniai - kur tik gyventa didesne bendruomenė - burdavosi švęsti tautinių ir religinių švenčių, laisvą vakarą kartu meldavosi, giedodavo, dainuodavo. Laikui bėgant tai šen, tai ten radosi organizuotų lietuvių meno saviveiklos grupių. Po Stalino mirties tremtiniais buvo leista mokyti Rusijos valstybinėse įstaigose. Todėl daugelis jaunesnių lietuvių iš tolimų kolchozų ir sovchozų patraukė į Rytų Sibiro mokslo ir kultūros centrą Irkutską. Čia stoji studijuoti į įvairias akademijas, institutus, technikumus. Kiek apsisuvęs keli aktyvesni sudarė iniciatyvinę grupę, kuri 1955 įkūrė oficialią organizaciją - „Lietuvių meno saviveikla Irkutsk“. Iki 1962 tai buvo bene žymiausias lietuvių tremtinių kultūros sąjūdis Rusijoje. Su Irkutsko saviveiklos dalyviu Alfonsu Jankausku kalbėjosi LA korespondentas.

Kor.: Ką toje saviveikloje veikėte?
A.J.: Mūsų buvo per 200 žmonių. Turėjome savo salę Kuibyševo gamyklos kultūros rūmuose, kur repetuodavo mišrus choras, vyrų ir moterų ansambliai, oktetas, sekstetas, duetai, solistai, akordeonistai, 24 porų tautinių šokių grupė.

Kor.: Ką dainavot?

A.J.: Daugiau kaip pusė repertuaro buvo lietuviškas, tik turėjome dainas versti į rusų kalbą. Dainavome ir rusiškas dainas: „Slavnoje more - sviaščenyj Baikal“ ir kitas. Duoklė turėjome atiduot, kaip ir visi tais laikais. Natų atsiųsdavo Kultūros ministerija iš Vilniaus.

Kor.: Kas vadovavo grupėms?

A.J.: Iš viso turėjome septynis vadovus. Jie buvo profesionalai. Liuda Gužaitė buvo Lietuvos jaunimo teatro aktorė. Vytautas Kesylis į lagerį pateko iš trečio Kauno konservatorijos kurso, Gediminas Laurinavičius ir Aldona Liuberskytė baigė Irkutsko muzikos mokyklą. Vadovavo meistras, o mes visi buvom paprasti vaikinai ir merginos.

Kor.: Kaip jūsų pasirodymus vertino vietiniai rusai?

A.J.: Labai geranoriškai. Patį pirmąjį koncertą 1956 birželio 7 pilnutėlėje kultūros rūmų salėje surengėm Irkutsko lietuviams. O į kitus koncertus ateidavo ir daug rusų pasiklausyti. 1957 m. tapom Irkutsko srities meno saviveiklos laureatais, tai mus net norėjo nuo srities pasiųsti į pasaulinį jaunimo festivalį Maskvoje, bet paskui persigalvojo. Vietos žmonės mus vertino normaliai. O pristatydamo mus taip: „Vystupajet litovskij arnodnyj chor dvorca kultūry imeni Kujbyševa“.

Kor.: Ar jiems nekilo klausimų, iš kur čia tu lietuvių tiek atsirado?

A.J.: Oi, ne. Jie jau žinojo, stengdavosi apie tas temas. Juk tų lietuvių ten buvo tūkstančiai visoje srityje.

Kor.: Koks jausmas jus vertė eit į tuos „kultūros rūmus“?

A.J.: Atsakysiu ne savo, bet vienos dalyvės, Pranutės Vaitiekūnaitės, žodžiais. Ji sakė. „Eidavom į repeticijas kaip į didžiulę šventę, ten tvyrojo toks ypatingas oras, žinojom, kad Irkutske yra mažą Lietuvą“. Tai buvo mūsų svarbiausias akstinas - būti tarp savų. Išsikalbėdavom, bendraudavom. Iš tos mūsų saviveiklos 21 pora sukūrė šeimas. Kartu švęsdavom Kalėdas, Velykas - kitais vardais, bet faktiškai tas dienas minėjom.

Galų gale juk anksčiau mus laikė didžiausiais nusikaltėliais, banditais, recidyvistais, niekšais, o iš tikrųjų mes juk ne tokie buvom, koncertuodami stovėjom kaip lygūs su lygiais ir su irkutskiečiais, parodėm, kad nesam prastesni už kitus. Kartu į savo renginius sutraukdavom ir lietuvių.

Po 1961 metų beveik visi sugrįžom į Lietuvą.

Kor.: Ar dabar dar susitinkat, koncertuojat?

A.J.: 1962 buvom susitikę Kaune, bet po to susitikimo saugumas pradėjo visus krėsti, daugelį tardė, šniukštinėjo, kokia čia slapta organizacija kuriama.

Viešai vėl pradėjome rinktis 1989-aisiais. Tų metų vasario 4 Kauno „Audinių“ salėje susirinko 127 Irkutsko saviveiklos dalyviai, tąkart pirmą kartą po 30 metų vėl dainavo choras - turbūt nė vienas meno kolektyvas nėra tokių ilgų atostogų turėjęs. 1993 rugpjūčio 22 surengėm pirmą koncertą Kauno karininkų ramovėje. Dabar ruošiamės dalyvauti Pasaulio lietuvių dainų šventėje. Repetuojame atskiromis grupelėmis Kaune, Sialiuose, Alytuje, Gargžduose, Vilniuje. Prieš peržiūrą

visi suvažiuosim repetuoti į Kauną.

Kor.: Už ką jūs buvote ištremitas?

A.J.: Mano tėvas buvo 1941 birželio 23 sukilimo dalyvis ir auka. Tą dieną jį nušovė Ukmergės apskrityje, Kunklių miestelyje. Jie ten buvo paėmę valdžią į savo rankas. Tėvai turėjo 24 ha žemės. Ištrėmė kartu su broliu, mama ir sesuo išsislapstė, liko Lietuvoje.

Kor.: Kokį jums pateikė kaltinimą?

A.J.: Jokio. Paprasčiausiai pasakė - perkeliamas gyventi į kitą vietą.

Kalbėjosi Arvydas Jockus

Irkutsko Radiofone lietuvių tremtinių choras yra daręs savo dainų įrašą. Tas įrašas buvo atvežtas į Lietuvą. Deja, nežinoma, kur jis pakliuvo, kas jį vežė, kur to įrašo ieškoti. Jei kas žinote, Alfonsas Jankauskas prašo paskambinti į Kauną tel. 79 12 70.

Lietuvos ir išeivijos santykiai: ar tikrai pinigai viską lemia?

Rašo Artūras Račas

Aptarti Lietuvos ir išeivijos bendradarbiavimo dabartinę būklę, problemas bei jų sprendimo būdus bandė viename iš Seimo kabinėtų susirinkę įvairių valstybinių ir visuomeninių institucijų atstovai.

Susitikime prie apskritojo stalo dalyvavo Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovas Lietuvoje J. Gaila, Vyriausybės patarėjas išeivijos klausimais S. Stungurio, Kultūros ir švietimo ministerijos ryšius su tautiečiais skyriaus viršininkas A. Antanaitis, Mažosios Lietuvos reikalų tarybos atsakingoji sekretorė D. Bakanienė, Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso ruošos komiteto pirmininkė M. Girčytė bei Socialinės apsaugos ministerijos Migracijos departamento viršininkas V. Gražulis.

Pokalbį pradėjęs S. Stungurys teigė, kad išeivijos atžvilgiu „anksčiau nebuvo jokios politikos, nes nebuvo etato“. Todėl, pasak jo, dabartinei Vyriausybei viską reikia kurti pačiai.

S. Stungurio nuomone, didžiausias dėmesys, šiuo metu yra nukreiptas į Rytuose gyvenančią išeiviją, nes „Vakarų išeivija stipri kultūriškai ir ekonomiškai ir pati geriau žino, ko jai reikia“. Pasak Vyriausybės patarėjo, pavyko sustabdyti nutautėjimą Lietuvos etninėse žemėse Baltarusijoje, tačiau didelį nerimą kelia padėtis Kaliningrado srityje. Joje, anot S. Stungurio, aktyviai veikia Vokietija bei Lenkija, ir jei Lietuva nedės pastangų, bus iš šios srities išstumta.

Aktyviau padėti išeivijai, jo nuomone, trukdo lėšų stygius. Nepakankamai, pasak S. Stungurio, skurta pinigų butų statybai, kitų programų įgyvendinimui. „Viską lemia pinigai“, - sakė jis.

Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovo J. Gailos nuomonė buvo kiek kitokia. Pažymėjęs, jog nepriklausomybės atkūrimo daugelis išeivijoje gyvenančių lietuvių suprato, kad Lietuva nėra tokia, kokią jie norėjo matyti, jis teigė: norėdamos išsaugoti lietuvių, Rytuose esančios bendruomenės pirmiausia turi dirbti pačios. Pasak J. Gailos, „nereikia laukti pagalbos iš valdžios“, o bandyti patiems savimi pasirūpinti.

Pasaulio lietuvių bendruomenė, anot jo, pasiryžusi padėti visiems, kurie nori išlikti lietuviais. „Mes turime nemažą patyrimą išsaugant lietuvių be valdžios pagalbą“, - sakė jis.

V. Gražulis susitikimo dalyviams pateikė keletą skaičių, susijusių su lietuvių ar lietuvių kilmės žmonių grįžimu į Tėvynę. Pasak jo, nuo 1987 iki 1993 m. bendras sugrįžtančių tautiečių skaičius sumažėjo nuo 4.2 iki 1.2 tūkstančio, tačiau kita vertus, pernai į Lietuvą atvyko tik 41 ne lietuvių kilmės žmogus. Visi kiti - vienaip ar kitaip susiję su Lietuva.

Didžiausia problema, anot V. Gražulio, yra butų sugrįžtančioms tremtinėms ir politiniams kaliniams statyba. Pernai buvo užregistruota apie 500 norinčių grįžti į Lietuvą žmonių, tačiau buvo pastatyta tik 70 butų. Siemet padėtis dar blogesnė - norinčių grįžti skaičius išaugo iki 800, o biudžete numatyta 3.1 mln. litų užteks tik 50-60 butų pastatyti.

Tačiau Vyriausybė, V. Gražulio teigimu, stengiasi padėti grįžtančioms tautiečiams ir kitais būdais. Jiems suteikiama socialinė parama, apmokamos persikėlimo išlaidos, žmonės apgyvendinami socialinės globos įstaigose, jiems apmokamos lietuvių kalbos mokymosi išlaidos.

„L.R.“

Medikai susirūpinę: kaimo moterims jau trūksta pinigų net nuvažiuoti pas gydytoją

Vilnius (ELTA).

Sveikatos apsaugos ministerijoje įvyko Lietuvos kraštų vyriausiųjų akušerių-ginekologų, moterų konsultacijų vadovų pasitarimas. Kaip pranešė ministerijos spaudos tarnyba, pasitarime ypač atkreiptas dėmesys į kaimo moterų sveikatą. Šiuo metu uždaryta daugelis kaimo ambulatorijų, nebėliko patronuojančių akušerių, pas gydytoją tenka važiuoti į artimiausią miestą ar rajono centrą, o ne visos kaimo moterys turi tam

pinigų.

Specialistai kalbėjo, kad motinų ir vaikų sveikatos išsaugojimui visiškai dėmesio nebeskiria savivaldybės. Pasitarimo dalyvių nuomone, savivaldybės turi rasti galimybių leisti nėščiosioms autobusais važiuoti nemokamai ar bent su pigesniais bilietais.

Didelį susirūpinimą gydytojams kelia moterų vėžiniai susirgimai, ypač tai, kad šios ligos dažnai diagnozuojamos per vėlai.

„L.R.“

„Tėviškės Aidai“ yra vienintelis Australijos lietuvių katalikų laikraštis. Visi juos remkime. Iš anksto prisųskime prenumeratos mokesį, įrašykime „Tėviškės Aidas“ į savo Testamentą. Katalikiška spauda reikalinga visada!

Nepriklausomybės Šventės Minėjimas Melbourne

Laikas bėga greitai ir daug ką laiko tekne nusineša. Žinoma tas priklauso daugiau nuo žmonių negu nuo įvykių, netgi pačių reikšmingiausių.

S.m. vasario mėn. 13 d. pati reikšmingiausia mūsų tautos šventė buvo paminėta Melbourne.

Iškilmingos pamaldos, kurias apjungė organizacijų vėliavos ir ištikimi jų nariai, vyko šv. Mergelės Marijos Jūrų Zvaigždės bažnyčioje. Didelė bažnyčia buvo pilnutėlė patogia sėdinčių tautiečių. Ir iš tolimesnių vietovių, rečiau sutinkamų šeimų, dalyvavo šiose iškilmingose pamaldose, kurias, išskirtinai Lietuvos laisvės ženklai, atnašavo Kun. Dr. Dauknyš.

Iškilmingų šv. Mišių metu puikias, šventei pritaikintas giesmes, pagiedojo Petro Morkūno vadovaujamas parapijos choras, Zita Prašmutaitė, dideliais bažnyčios vargonais, pritariant. Jurgis Rubas, savo sodraus baritono balsu pagiedojo dvi giesmes. Pamaldos baigtos Tautos Himnu.

Dienos skaitymus bažnyčioje atliko Dana Baltutienė. Dana Lietuvos žiemą praleisti sugrįžo ir savo namus Melbourne, bet kai tik Lietuvos paukščiai giesmininkai paskelbs šiltą pavasario orą, ji grįš į Žemaitiją baigti kurti modernų ūkį savo tėvų ir protėvių žemėje.

Oficialioji Nepriklausomybės šventės minėjimo dalis vyko Lietuvių Namų koncertų salėje, kuri pasižymėjo puošniumi santūrumu. Minėjimą atidarė ALB Melbourne Apylinkės v-bos pirm. Paulius Jokubaitis, kuris pavedė tolimesnį minėjimo eigą praveisti valdybos vice-pirm. dr. Pauliui Kabaliai. Šis pasveikino visus taip gausiai susirinkusius ir pristatė šiame minėjime skaitlingai dalyvaujančius garbės svečius - svetimtaučius. Taip pat naujai paskirtą Lietuvos garbės konsulą Australijai - Kęstutį Lyniką. Paulius paskaitė ir eilę atsiprašymų gautų iš valdžios pareigūnų kurie negalėjo į Minėjimą atvykti.

Paskaitai Paulius pakvietė teisininką Juozą Lukaitį, kuris skaitė anglų kalba. Paskaita buvo gerai paruošta, dalykiška. Paskaitininkas vaizdžiai ir įdomiai pristatė daugiakalbiai publikai buvusius ir dabartines ekonomines ir politines Lietuvos problemas.

Reikia pasidžiaugti ir padėkoti jaunam paskaitininkui, kuris iš tėvo pusės yra lietuvis ir kuris nežūrint savo aukštų pareigų, randa laiko dalyvauti lietuviškoje veikloje; savo vaikus įjungė į skautus ir antrą kartą vykdamas į Lietuvą, nusivežė ir žmoną.

Po paskaitos, Australijos Lietuvių fondo pinigėnėmis premijomis tapo apdovanoti šeši, mokytojos Jonės Žitkevičienės paruošti, jauni rašytojai: Danius Aras, Daina Didžytė, Dalytė Didžytė, Vilija Jokubaitytė, Linas Kaladė, Albina Strungaitė. Jie parašė daugiausia straipsnių į jaunimo laikraštį - „Ateities Žingsnius“ per 1993-čius mokslo metus.

Meninė programos dalis buvo gera, neperkrauta. Dalė Antanaitienė atskleidė jos vadovaujamos „Gintaro“ grupės estetinį tautinių šokių meną. Publikai labai patiko ir jie daug plojo.

Ypatingai gerą pasisekimą turėjo ir jaunųjų šokėjų, „Gintarių“

grupė, kurie pavergė publiką savo pastangų rimtumu.

Kanklių ansambliis, vadovaujamas Stasio Eimučio, yra Melbourne pažiba ir jie dar vis tobulėja, nors jau kankliuoja kaip ekspertai. Sirdžiai taip gera, malonu jų klausytis. Prisiėdė ir Aleksas Gabo bei Lino Kaladės Lumzdelių garsai, kurie priminė mums senus praieities laikus.

Stai, pasirodė ir balsingoji solistė Birutė Kymantienė, kuri prie švelnių kanklių niuansų, viena ir su

solistu Danium žavingai padainavo kelias gražias dainas.

Pagal a.a. Leoną Baltūną, lietuviu būdai nieko nėra malonesnio, kaip gražiai skambanti lietuviška daina. Laimingi Melbourne lietuviai turėdami tokį didelį ir balsingą „Dainos Sambūrio“ sąstatą.

Šį kartą vėl choristų dainuojamos rinktinės dainos skambėjo sutartinai, svajingai. Dirigavo Birutė Prašmutaitė, prie pianino Zita Prašmutaitė ir Petras Cėlna.

Daina pasirodė ir tautinių šokių „Gintaro“ choras, kurį išvystė buvusi „Sambūrio“ dirigentė Danutė Levickienė.

Meninę Minėjimo dalį „Sambūrio“ choras užbaigė Lietuvos Himno giesme, kartu giedant ir lietuviškai publikai.

Man nubėgo kartelis burnoj, kad šį kartą nebuvo sugiedotas ir Australijos Himnas, „Advance Australia Fair“.

Alisa Baltrukonienė

70 metų nuo Kauno kunigų seminarijos abstinentų draugijos įkūrimo

Laikas bėga ir bėga, lyg mūsų gražuolis Nemunas į Baltijos jūrą, ir nuneša visus mūsų pergyventus džiaugsmus ir sielvartus, Bažnyčios, tautos ir visuomeninio gyvenimo įvykius į užmaršties marias. Nors Maironis ir norėjo „prikelti nors vieną senelį iš kapų milžinų ir išgirsti, nors vieną, bet gyvą žodelį iš senovės laikų“, bet to padaryti negalėjo. Taip pat ir mes, seni žmonės, nedaug arba tik miglotai beprisimename tai, kas vyko prieš penkiasdešimt ar šešiasdešimt metų. Tik tada mums yra lengviau viską prisiminti, jei mūsų pergyventi įvykiai yra kur nors aprašyti ar užfiksuoti nuotraukose.

Vartydamas savo jaunystės laikų albumą, atkreipiau dėmesį į prieškarinės Kauno kunigų seminarijos klierikų abstinentų draugijos leidžiamo vitrinos laikraščio „Vita Nova“ vieno numerio nuotrauką, kurią man, kaip bendradarbiui, 1939 metais užrašė ir padovanojo „Vita Nova“ redakcinė komisija, susidedanti iš klierikų Antano Juškos, Alfonso Azubalio ir Broniaus Klimo. To laikraščio numeryje aprašytas yra Kauno kunigų seminarijos klierikų abstinentų draugijos 15 metų gyvavimo jubiliejus. Taigi, jei 1939 metais abstinentų draugijai sukako 15 metų, tai reiškia, kad ji yra įkurta 1924 metais. Taigi, šiemet nuo jos įkūrimo sukanta 70 metų, ir todėl šiuo straipsneliu noriu tai priminti.

To jubiliejinio laikraščio nuotrauka yra padaryta gerai ir per padidinamąjį stiklą lengva yra perskaityti tekstą. Tekste yra gražių sveikinimų abstinentų draugijai, kurių svarbesnius čia ir išrašysiu, nes reikia, kad jie išliktų ateičiai: galbūt, jie niekur kitur, kaip tik šiame „Vita Nova“ numeryje, nebuvo išspausdinti.

Stai, nepaprastai gražus ir įdomus arkivyskupo Pranciškaus Karevičiaus sveikinimas:

„Gerbiamieji Broliai Abstinantai Pirm 70 metų, man augant pas tėvelius, Mosėdžio smuklininkas Geršonas pasižymėjo tuo, kad pamatė žmones įkaušiusius, nebeduodavo jiems degtinės, bet varydavo namo: „Nu, ponas, tamstai jau šiandien gana! Juk žmona ir vaikai laukia, o ir arkliai stimpia. Tai eik ir važiuok! Juk nebaigsi sugerti Dievo dovanos“. Ir po tokio įspėjimo Geršonas švelniai, bet griežtai išvesdavo pasigėrėjusius pro duris. Vyras noringai pas jį lankėsi, nes žinojo, kad pas jį galės „pamylėti viens kitą su saiku“. Be to, ir žmonos buvo tam žydėliui dėkingos, kad jis vyrams neduodavo „proto pragerti“.

Kadangi šiandien tokių

Rašo kun. Antanas Valantinas

„šinkorių“ degtinės ar vyno pardavėjų nebėra, kurie tos „Dievo dovanos“ teduotų „su saiku“, kadangi daugumas geriančių svaigalus neprisiiliko tinkamo saiko, tai labai sveikintini esate, broliai abstinantai, kad savo pavyzdžiu atsveriate išvyravusių mūsų tautoje girtuokliavimo blygę ir nuo jos sėkmingai žmones attraukiate. Kitais laikais žmonės klausė, ką kunigas jiems sakė, nugis tik tada beklauso, kai mato, jog kunigas patsai taip elgias, kaip kitus moko.

Tad tegu Aukščiausias laimina Tamstų pasiryžimą žodžiu ir abstinencijos pavyzdžiu blavinti mūsų žmones!

Lieku su pagarba ir palankumu: (Pas.) Arkivyskupas Pranciškus Karevičius, MIC.“

Iš tiesų, aktualūs šie žodžiai ir šiandien.

Antras, taip pat vertas dėmesio, yra kun. dr. J. Liasauskio sveikinimas:

„Gerbiamieji vyrai abstinantai! Man labai malonu pasveikinti Jus seminarijos auklėtinių abstinencijos 15 metų sukaktuvių dieną.

Jūsų gražus pasiryžimas yra ne tik, kad Jūs būtumėte blavūs, bet kad ir mūsų kraštą padarytumėt blavų. Esate garbingas avangardas kovoje su girtuoklybe, labai įsikėrėjusia mūsų tėvynėje. Jūsų tvirtas valios nusistatymas nevertoti jokio alkoholio susitprina Jūsų valią ne tik kovoj su girtuoklybe, bet ir su visomis kitomis ydomis.

(Pas.) Dr. J. Liasauskis.“

Vienu trumpu, bet turingu sakiniu abstinentus sveikina ir kun. E. Simaška:

„Viso geriausio Jums, idealizmo ugnis Jumyse tedega visadal (Pas.) Kun. E. Simaška

Abstinentų draugijai sveikina ir

seminarijos dekanas P. Bastys.

Kiti sveikinimai yra nuo tuo laiku seminarijoje veikusių draugijų: tretininkų, visuomenininkų, Maldos Apaštalavimo, Gyvojo Rožančiaus ir kt.

Ta jubiliejinė nuotrauka man priminė, kad ir aš buvau tos draugijos narys, kad visi, naujai įstoję į draugiją, padarėme prieš Marijos altorių priesaiką, kurios iškilmingą momentą esu aprašęs eilėraštyje, kurio posmą ciutoju:

„Skaisčiom, kaip sniegas, kamžom pasipuošę, Suklupę prieš altorių, Mes prisiekėm gyvenimo keliuose Nesvaigti alkoholy.“

Pilnas eilėraščio tekstas yra išspausdintas mano jaunystės eilių rinkinyje „Jaunystė uždaram sode“.

Džiugu, kad tos priesaikos nesu sulaužęs: nebuvo gyvenime nė karto pasigėręs ir, kiek galėjau, raginau, kad ir mano parapiejiečiai būtų blavūs.

Reikia manyti, kad ir kiti tos draugijos nariai yra buvę ar tebėra, jei dar gyvi, tautos blavintojai.

Si abstinentų draugija veikė iki pat bolševikų okupacijos, t.y., iki 1940 metų. Tokiu būdu per 16 savo gyvenimo metų draugija išugdė didelį skaičių blavybės apaštaltų. Todėl ir mūsų prieškarinėje Lietuvoje girtuoklystė nebuvo taip išplitusi, kaip dabar.

Nežinau, ar šiandien Lietuvos kunigų seminarijose veikia abstinentų draugijos. Tegū šis Kauno kunigų seminarijos abstinentų draugijos įsteigimo 70 metų jubiliejus paskatina, jei tokios draugijos veikia, dar labiau suintensyvinti jų veiklą, o jeigu jų dar nėra, tai jas įkurti: Lietuva laukia blavybės apaštaltų.

Laimink, Viešpatie, mūsų tėvyne,
Kad ji žibėtų skaisti lyg aušrinė!
Siųsk jai apaštaltų dvasios veikėjų,
Skleidžiančių uoliai blavybės idėjų!

Melbourn Lietuvių Bibliotekoje

Ačiū A. Rahdonui, bibliotekai paaukojusiam \$10.

Gautos knygos: „Būkime sveiki“, žurnalas, populiarioji liaudies medicina 2.3, Vilnius, 1992.

Anatolijaus Kairo „Kartūna“, istorinė trilogija - poema, Mindaugo epocha 1237-1268, Chicago. 1974.

„Lithuania: The Impact of the Stimson Doctrine“ by Stephen Waldren. Sanday Bay, Tasmania: TUU Lithuanian Studies Society. 1993.

Alfonso Stabingio „Sirdies šauksmas“, eilėraščiai apie meilę, kančią ir viltį, Kaunas. 1993.

Laimučio Svalkaus „Gyvastis“, Bridgford, Nottingham, England, 1973. To paties autoriaus „Miglotų dienų sukuriuos“, eilėraščiai, Kaunas, 1992.

Aniutos Vitkuskaitės Dukynienės „Laukų žolė“, eilėraščiai, Marijampolė, 1992.

N. Asanovo, J. Sturycio „Gintaro jūra“, romanas, kuriame aprašyti tikri įvykiai, Vilnius, 1966.

J. Mikštas, Bibliotekos vedėjas



IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Lietuvos Aukščiausios Tarybos paskelbtą Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą 1990 m. kovo 11 d. - po 50 metų Sovietų Sąjungos okupacijos ir tautos naikinimo, minėjome pamaldomis Svč. Marijos Jūrų Zvaigždės bažnyčioje kovo 13 d. sekmadienį. Kun. Pr. Daukyns visų dalyvių vardu, kurių buvo 140, Sv. Mišias aukojo Dievui dėkojant už atgautą Nepriklausomybę ir žuvusius už tautos laisvę. Sv. Mišių skaitymus atliko Kęstutis Lynikas - Lietuvos Respublikos Garbės Konsulas, aukas pre altariaus atnešė vyr. skautininkė Danutė Lynikienė su savo tėveliu Pranu Lazutka. Čia buvo „ilgas savaitgalis“ - Viktorijoje Darbo Diena, tai atostogavo ir mūsų Sekmadienio mokykla. Mišioms patarnavo zakristijonas Stasys Siuškus. Parapijos choras, vadovaujamas Petro Morkūno, vargonuojant Zitai Prašmutaitėi, giedojo skambias lietuviškas Gavėnios giesmes.

Džiugo Tuntas



Melbourno skautų Džiugo Tunto štabo posėdis vyko Parapijos Namuose vasario 28 d. Tuntininkė ps. Birutė Prašmutaitė baigdamą savo kadenciją ne tik apžvelgė atliktus darbus, bet pateikė ir šių visų metų Tunto veiklos kalendorių, kada ir ką reikia daryti. Smulkiai aptartas su vadovais šv. Kazimiero minėjimas: pamaldos, Kaziuko mugė, loterija, paroda, Tunto sueiga. Per tą sueigą Tuntininkės pareigas perduos vyr. skautei Pamelai Sadauskienei - gimnazijos mokytojai. Vyr. skautė Onutė

Jadvyga Svažienė (Svazas) prieš kelias savaites atvežta į Senelių Namus - South Port Community Nursing, Albert Park. Vaikščioti gali tik su rėmeliais, aplankyta, priėmė Svč. Sakramentą. Geros sveikatos.

Juozas Stučys mirė kovo 9 d. Giliame liūdesyje ištekėjusi dukte Aldona. Laidotuvių šv. Mišios buvo aukojamos Svč. Marijos Jūrų Zvaigždės bažnyčioje kovo 15 d. Palaidotas Andersons Creek kapinėse Warrandyte. Teilsisi Viešpaties Ramybėje.

Pašventintas paminklas ant A.†A. Juozo Sarapino kapo Footscray kapinėse jo mirties pirmose metinėse kovo 12 d. Gražų juodo marmuro paminklą pastatė jo žmona Jieva Sarapinienė. Po pašventinimo visi vyko į Lietuvų Namus, kur Lietuvos Kankinių koplyčioje už Juozo Sarapino vėlę buvo aukojamos šv. Mišios, visiems sutartinai giedant. Popamaldų buvo suruošta kavutė Lietuvų Namų svetainėje ir ten pasimelsta už velionį.

Prašmutienė pranešė apie ESGAV stovyklą balandžio 22-25. Tai egzilių skautų sąjunga, kuriai priklauso lietuviai, latviai, estai, lenkai, rusai, ukrainiečiai ir vengrai. Mūsų stovykla po Velykų balandžio 5-8 bus suruošta Daylesforde. Kasmet mūsų Tuntas įregistruojamas Australijos Skautų Sąjungoje, tada viešai galime dėvėti savas uniformas ir naudotis stovyklavietėmis. Tuntininkė, baigdamą savo kadenciją, išklausinėjo visus draugininkus kas padaryta, kiek buvo suruošta sueigų, atliekant skautišką patyrimų programą. Tunto Dvasios vadovas v.s.fil. kun. Daukyns padėkojo Tuntininkei už gabų, pasišventusį vadovavimą ir Tuntui buvo didelė garbė turėti Tuntininkę, kuri yra žymiausio Australijos lietuvių choro - Dainos Sambūrio vadovė ir dirigentė! Sekantis posėdis bus Parapijos Namuose kovo 22 d. Prie kavutės ir toliau tęsėsi skautiškos veiklos pokalbiai. P.D.

VARPAS

MLSK Varpas nuoširdžiai dėkoja visiems kurie prisidėjo prie 43-čiosios Sporto Sventės surengimo. Sporto klubas dėkoja už aukas p. Grikšeliui \$10 ir G.Zvinakiui \$5.

Krepšinio rezultatai: 3-čia divizija. Varpas jaunieji vyrai 51 - Altona 32. Taškus pelnė: M.Zdanis 17, S.Levickis 15, P.Oželis 9, L.Skimbirauskas 4, M.Maciulaitis 4, A.Kristens 2. R.M.

A.†A. Albertui Bladzevičiui

mirus, jo žmoną Valę, dukras Jūratę ir Gražiną, žentą Algį ir anūkus Gintarą ir Audrą jų skausmo valandoje giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Gintaro jaunimo ansamblis, vedėjos ir tėvai

A.†A. Albertui Bladzevičiui

mirus, žmoną Valę, - mūsų Valdybos ilgametę narę, dukras - Jūratę ir Gražiną, žentą, anūkus ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Socialinės Globos Moterų Draugija Melbourne

A.†A. Albertui Bladzevičiui

mirus, jo žmonai Valei, dukroms Gražinai ir Jūratei su šeima, reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime.

MLSK Varpas

MELBOURNO LIETUVIŲ KLUBAS

1994 m. balandžio mėn. 9 d. ruošia

ATVELYKIO VAKARONĘ

Savi užkandžiai.

(Gėrimus atsinešti draudžiama).

Kavutė, Loterija, Muzika, Sokiai.

Prašome atsinešti margačius parodai ir premijavimui.

Turėsime svečių iš Sydney, Adelaidės ir Geelongo.

Pradžia 6.30 v.v.

Įėjimas aukomis

Klubo Valdyba

Šiaulių Juliaus Janonio vidurinė mokykla (Atviras laiškas p. Vladui Morkui iš Parkside, Pietų Australija)

Gerb. p. Vladai,

Šiaulių miesto bei rajono mokytojai ir mokiniai nuoširdžiai dėkoja Jums už Jūsų pagalbą mūsų jaunai, seneniai įkurtai asociacijai. Tai didžiulis indėlis į Lietuvos švietimą. Malonu, kad būtumėte Šiaulių miestui (vadinamam „darbininkų miestu“) teko didžiulį laimę susipažinti su Jumis bei Jūsų įdomiais darbais. Esame įsitikinę, kad Jūsų siunta sudomins ne tik mokytojus, bet ir plačiąją visuomenę, nes per daugelį metų Jūsų sukauptas turas - knygos, įrašai, mokslininkų iš įvairių pasaulio šalių pranešimai ir kt. - tikras lobis ir inžinieriui, ir medikui, ir kiekvienam visuomenės nariui.

Daug metų gyvenę totalitarinėje sistemoje, mes turime pradėti žiūrėti į mus supantį pasaulį kitomis akimis, nes „tik didelės, kupinos didžiausių-tauriausių ir kilniausių - jausmų širdies žmogus gali nugalėti šiame pasaulyje ir savo, ir kitų menkystę“. (E. Mieželaitis).

Jūsų atsiųsta medžiaga dar kartą patvirtina seną tiesą: mokiniam

reikalingos ne žinios ar schematiškas mąstymas. Mes turime ugdyti humanišką asmenybę, kuri sugebėtų savarankiškai mąstyti, kūrybingai pritaikyti savo žinias, na, ir žinoma ne tik imti, bet ir duoti.

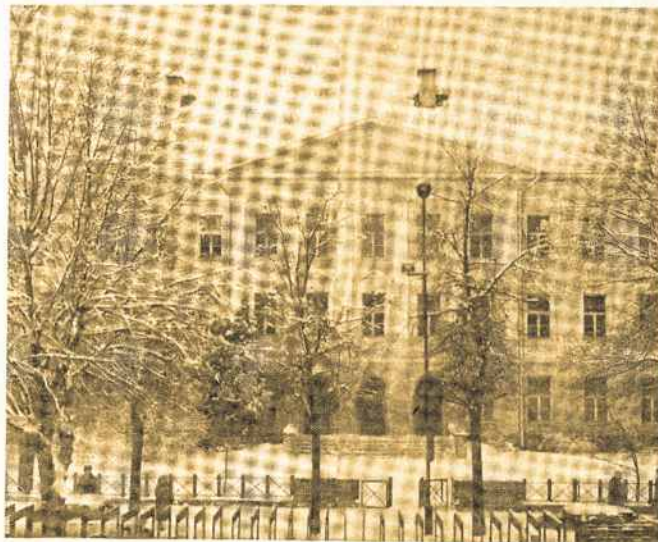
Lietuvai reikalingi naujai mąstantys žmonės, bekuriantys naują gyvenimą.

Suprantame, kad Jums nebuvo lengva skirtis su tokia gausybe medžiagos, nes tai - Jūsų turas - Jūsų gyvenimo dalis. Bet tikime, kad tai, ką Jūs padarėte gyvenime ir išgyvenote, neliks be pėdsakų.

SETA (Šiaulių English Teachers' Association) nariai, Direktorių taryba dar kartą Jums dėkoja už tokį puikų Naujametinį siurprizą!

Kreipiamės į Jus Prano Lemberto žodžiais: „Dieve, duoki Jums sveikatos ir linksmy, šviesių dienų, kad dar daugelį daugelį metų būtume kartu ...“

Svietimo skyriaus inspektore Regina Ceplinskaitė, SETA pirmininkė Eugenija Vaičiulienė, pavaduotoja Rasma Zlatkuvienė, ir Direktorių Tarybos nariai.



J. Janonio vidurinė mokykla - buv. Berniukų Gimnazija - asociacijos centras

Australijos Lietuvių chorų ir tautinių šokių

KONCERTAS

(prieš Pasaulio Lietuvių Dainų ir Šokių Sventę)

įvyks balandžio mėn. 10 d. 2.30 val.p.p.

Lietuvių Namuose, N.Melbourne.

Maloniai kviečiame visus atsilankyti, mus paremti moraliai ir materialiai.

Melbourno Dainos Sambūrio Valdyba

Gerbiama Redakcija

Aš Kazys Daniūnas gyvenantis Lietuvoje kreipiuosi į Jus prašydamas, jeigu Jūs galite, kad pagarsintumėt savo laikraščiuose apie mano šeimą ištikusią nelaimę. Tai įvyko 1992 m. birželio mėn. 20 d. Mano vienintelė dukra Ramunė Daniūnaitė-Baltušienė, per didelį gydytojų aplaidumą, gimdydama mirė. Gydytojų aplaidumas ir nerūpestingumas įrodytas įvairių komisijų ir iškelta baudžiamoji byla. Tačiau praėjo daugiau kaip vieni metai, bet daktarai ir toliau dirba ir jokia bausmė jie nenubausti.

Po dukros mirties liko du našlaičiai vaikučiai. Vienas trijų dienų, o kitas septynių metų. Vaikus auginti paėmė mes seneliai nors patys esam pensininkai ir ligoti. Zentas gyvena kitame mieste lovų tipo bendrabutyje ir vaikams augti sąlygos labai sunkios.

Smulkesnę informaciją apie šią mūsų nelaimę pridėdame Lietuvoje spausdintųjų laikraščių iškarpas.

Mes būtume labai dėkingi jei šie įvykiai bus pagarsinti Jūsų laikraščiuose.

Iš anksto dėkojame.

Su pagarba K. Daniūnas, P. Lukšio g-vė 10-42, Kėdainių m. Lietuva.

1992 m. liepos 23 d., ketvirtadienis

Jis nepažins savo mamos

Rašo Dalia Jazukevičiūtė

Ramūnas, kuriam jau mėnuo nuo gimimo, neprisimins savo mamos. Jam liko tik jos vardas. Mama jam buvo sugalvojusi kitokį vardą, deja, jai nebuvo lemta nei pašaukti tuo vardu sūnaus, nei prie krūtinės priglausti bent kartą. Ramūnei Baltušienei lapkritį būtų sukakę trisdešimt. Jos vyresnysis sūnus Vilius šiemet eis į pirmą klasę. Jo atmintis išsaugos motinos paveikslą - ramios, mylinčios, vienintelės. Kai vaiką atvedė prie mamos karsto ir jis pakutinį sykį paglostė jos rankas, neištvėręs paklausė:

- Močiute, kodėl mamos rankos plastmasinės? - ir vaikišką kūnelį supurtė sunki, nevaikiška rauda.

- Kokios gražios man buvo visos nėščios moterys - sako Rimas Baltušis, Ramūno ir Viliaus tėvas. - Dabar išvydęs gatvėje laukiančią kūdikio krūpčioju, noriu priėti, perspėti ...

Ramunė Baltušienė atvažiavo iš Panevėžio į Kėdainius pas savo tėvus paskutinįjį nėštumo mėnesį. Apsilankė Kėdainių moterų konsultacijoje pas akušerę B. Filipavičienę. Gimdymą buvo numatyta baigti Cezario pjūviu. Priežastis - placentos prirūšė eigos diagnozė, nustatyta dar Panevėžyje. Taigi viskas buvo žinoma iš anksto. Jokių netikėtumų. Akušerė ramino pacientę:

- Simtus tokių operacijų padarom. Jaudintis nėra ko.

Birželio 19 dieną Ramunė atsigulė į akušerinį skyrių planinei operacijai. Vakare paskambino mamai, pasiskundė, kad nuo ligoninėje leidžiamų vaistų silpna. Tai buvo paskutinis Ramunės pokalbis su artimaisiais. Tą pačią naktį gimdyvė pradėjo kraujuoti. Iškviestas iš namų akušerinio skyriaus vedėjas A. Aleksis I val. 20 min. atliko operaciją. Gimė sveikas 3,7 kg sveriantis berniukas. Gimdyvė jautėsi gerai, kalbėjo.

Panašų į tai, kad po operacijos ji buvo palikta be priežiūros. Didelis vidinis kraujavimas liko laiku nepastebėtas. O kai daktarai pagaliau puolė kažką daryti, paaiškėjo, kad ligoninėje nėra paruošto net jos grupės kraujo! Nei prieš operaciją, nei jos metu, nei iš karto po operacijos kraujo perpylimo skyrius nebuvo informuotas paruošti reikiamo kraujo. Nepadaryta net pilna nėščiosios kraujo analizė... Tik paryčiaus greitosios pagalbos mašina su budinčia kraujo perpylimo skyriaus medicinos seserimi blaškėsi po miestą, ieškodama donorų... O tuo metu gydytos A. Aleksis barėsi su kolegomis - anesteziologas siūlė pilti ligonei nulinės grupės kraujo (toksiškos bėdos tinka visiems), kurį pats ir atnešė į operacinę. A. Aleksis į išmetė iš operacinės su visu krauju. Ginekologė B. Filipavičienė reikalavo skubiai pradėti gimdos šalinimo operaciją, idant sustabdytų kraujavimą. A. Aleksis neleido ir to. Konsultantų imta ieškoti tik pusę penkių ryto. Nepakviestas netgi vyriausiasis rajono ginekologas V. Lukošius, nors tai padaryti buvo paprasta. Gydytojas A. Aleksis vadovavosi tik savo nuomone. Kauno medikai atvyko per vėlai - šeštą valandą. Pašalino gimdą, sustabdė kraujavimą, supylė reikiamo kraujo kiekį. Ramunės širdis plakė, veikė instalai, plaudčiai kvėpavo, bet... jos semgenys jau buvo pražudytos. Docentė Cigriejienė artimiesiems pasakė:

- Klauskit savo daktarų, ką jie veikė nuo dviejų iki keturių! Mes gimdą sutvarkėm, kraujo spaudimas normalus, o smegenys neatsigauna -

jos per ilgai išbuvo be deguonies.

Ramunės tėvas, 30 metų išdirbęs greitosios pagalbos vairuotoju, pasakoja:

Visą gyvenimą buvau donoru. O mano vieninteliui vaikui pritrūko kraujo. Mano kraujo grupė tokia pat kaip dukters. Mums paskambino tik pusę keturių... Aš atlėčiau, siūliau savo kraują, bet mane grubiai išvarė. Paskui vistiek paėmė kraują. Po valandos... Per vėlai.

Sėdžiu Kėdainių centrinės ligoninės vyriausiojo gydytojo S. Skaumino kabinete ir sklaidau komisijos tyrimo aktus, įsakymą „Dėl gimdyvei Ramūnei Baltušienei teiktos medicininės pagalbos“ ... Liūdnei tai popieriai. Nepadaryta tas ir anas, trečia ir dešimta. Cezario pjūvio operacijos metu neįvertintas realiai netekto kraujo kiekis, nepilnavertis hemoraginio šoko gydymas, neleista perpilti nulinės grupės kraujo, laiku nepašalinta gimda, nekviesti konsultantai ... Nevarginsiu skaitytojų ilgu skyriaus vedėjo A. Aleksio nuodėmių sąrašu ...

Vyriausiasis gydytojas savo nuomonę išreiškė trumpai:

- Gydytojas kaltas. Jo klaidos neabejotinos. Jis pats parašė pareiškimą ir iš skyriaus vedėjo pareigų jau atleistas. Tolesnį jo likimą spręs Sveikatos apsaugos ministerijos atestacinė komisija. Visiems trims daktarams pareikšti griežti papeikimai - anesteziologui ir akušerei už tai, kad matydami netisingus A. Aleksio veiksmus nepranešė man ar vyriausiam rajono ginekologui. Mano darbo praktikoje gimdyvė mirė pirmą kartą. Respublikoje tai atsitinka

apytikriai 10-13 kartų per metus... Manau, kad A. Aleksiu daugiau nederėtų leisti operuoti. Šiuo metu jis dirba moterų konsultacijoje priėmimo skyriuje.

Išėjusi iš vyriausiojo gydytojo kabineto, tamsiuose ligoninės koridoriuose pakalbinau vieną kitą žemesniojo medicinos personalo darbuotoją. Reporterio patirtis rodo, kad taip sužinai kitą sykį daugiau negu oficialiuose kabinetuose. Šį tą man pašnibsdėjo ir dabar. Tik, gink Dieve, prašė neminėti pavardžių! O pašnibsdėjo, kad tą lemtingą vakarą ligoninėje buvo švenčiamas vienos gydytojos jubiliejus ir pasivažiinta neprastai. Neva, po šio skaudaus įvykio, vyriausiasis gydytojas uždraudęs ligoninėje bet kokius balius. Pašnibsdėjo, kad vedėjas A. Aleksis turbūt nesiryžo taip ilgai kvesti konsultantų, nes buvęs su kvapeliu ir napanoręs kompromituotis. Žmonės kalba, kad A. Aleksis atvyko į Kėdainius dirbti po to, kai kitame rajone buvo tistas už kriminalinį abortą... Taigi tokios kalbės pakampiuose. Neoficialios.

Mokytoją Ramunę Baltušienę į kapus lydėjos jos pirmoji ketvirtokų laida. Vaikai ją labai mylėjo, dažnai ateidavo į namus. Jie parašė atsisveikinimo laišką, bet ji perskaitė trukdė ašaras. Ir eilėraščių nepadeklamavo, kaip ruošėsi - vos pradės kokį mokytojos mėgiama - ir verkt... Labiausiai verkė Mantukas - pats išdykiausias klasės vaikas. Ramunė, grįžusi po pamokų namo, sakydavo vyrui:

- Ką man su Mantu daryti, toks išdykęs! Aš galvosiu galvosiu vakare visą valandą „Mantai, būk geras!“ ir jis paklausys manęs ...

Suklastotos vizos kelius į užsienį uždaro neribotam laikui

Rašo Arūnas Jonušas

neribotam laikui netenka teisės įvažiuoti į Vokietiją.

Kaip papasakojo Konsulinio departamento Vizų skyriaus pirmasis sekretorius G. Šiaudvytis, pagal dar neįsigaliojusią, tačiau de facto veikiančią Sengenų sutartį dėl vieningos vizinės erdvės visą informaciją apie vizų klostojimo atvejus Bona persiunčia į duomenų banką, esantį Strasbūre.

Dėl to bent kartą nelegaliai bandžiusiems patekti į Vokietiją vėliau gali atsirasti problemų patekti į kitas šiai sutarčiai priklausančias valstybes - Belgiją, Prancūziją,

Liuksenburgą ir Olandiją. 1963 metų Vienos konvencija „Dėl konsulinųjų santykių“ leidžia nemotyvuoti vizų neišdavimo priežasčių, todėl tokiu atveju teisybės ieškojimas gali neduoti jokių vaisių.

Vizos klostojamos ir Vokietijoje, kai, užsibuvus ilgiau, nei leidžia jų galiojimo terminas, tokiu būdu bandoma nepakliūti į „juoduosius sąrašus“ arba kalėjimą.

Keliautojų patirtis rodo, kad pirmą sykį, jeigu, aišku, to nepastebi Vokietijos pasienio tarnybos, su suklastota visa nuvykti įmanoma. Klostojimo faktas dažniausiai išaiškėja, norint vizą gauti antrą kartą. (...)

„L.R.“

Migracijos tarnybos priminimas užsieniečiams

Vidaus reikalų ministerijos Migracijos departamentas pranešė Eltai, kad kitų valstybių piliečiai ir asmenys be pilietybės gali nuolat gyventi Lietuvoje, jeigu jie turi Lietuvos vidaus reikalų ministerijos išduotą leidimą ir asmens dokumentą.

Šiuo metu Lietuvoje gyvena nemažai asmenų, dar neturinčių šių dokumentų. Migracijos departamentas informuoja, kad, gyvendami be atitinkamų dokumentų, asmenys pažeidžia nustatytą tvarką ir gali būti traukiami atsakomybėn.

„L.R.“

Advokatai ir Notaras

Klauskite, ir Andrius Žilinskas konsultuos jus lietuviškai:

- * sprendžiant palikimo klausimus per patikėtinį,
- * tvarkant velionio turtą,
- * perkant ir parduodant nekilojamą turtą,
- * sprendžiant bet kokius komercijos ir biznio reikalus,
- * investuojant pini gus,
- * bylinėjantis.

Andrius Žilinskas, Advokatas, tel. 819 5515

Lukaitis Partners, 123 Church Street, Hawthorn, 3122